

บรรณานุกรมเอกสารชั้นต้น๑. เอกสารชั้นต้นที่ยังมีได้ตีพิมพ์

- หอสมุดวชิรญาณ เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๑/๑๕๕ เรื่องจดหมายเหตุตั้ง เคาชิล
และบันทึกหัวข้อการประชุมหลายเรื่อง จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๑/๑๕๖ เรื่องรายนามสมาชิกและบันทึกหัวข้อการประชุม จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๑/๑๕๗ เรื่องบันทึกการประชุม (หลายครั้งหลายเรื่อง) จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๒/๑๕๕ เรื่องจดหมายการประชุมปรึกษาและคำตัดสินลงความ
หลายเรื่อง จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๒/๑๕๕ เรื่องรายนามสมาชิกและบันทึกหัวข้อการประชุม จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๒/๑๕๗ เรื่องบันทึกการประชุม (หลายครั้งหลายเรื่อง) จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๓/๑๕๕ เรื่องจดหมายการประชุมปรึกษาและคำตัดสินความ
หลายเรื่อง จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๓/๑๕๗ เรื่องบันทึกการประชุม (หลายครั้งหลายเรื่อง) จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๔/๑๕๖ เรื่องรายนามสมาชิกและบันทึกหัวข้อการประชุม
จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๔/๑๕๗ เรื่องบันทึกการประชุม (หลายครั้งหลายเรื่อง) จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๔/๑๕๘ เรื่องบันทึกการประชุม จ.ศ.๑๒๔๗.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๕/๑๕๖ เรื่องรายนามสมาชิกและบันทึกหัวข้อการประชุม จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๕/๑๕๗ เรื่องบันทึกการประชุม (หลายครั้งหลายเรื่อง) จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๖/๑๕๗ เรื่องรายนามสมาชิกและบันทึกหัวข้อการประชุม
จ.ศ.๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๖/๑๕๗ เรื่องบันทึกการประชุมปรึกษาเรื่องเบิกเงินคลัง.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๗/๑๕๗ เรื่องบันทึกการประชุม เรื่องการเก็บเงินภาษีอากร.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๗/๑๕๘ เรื่องรายนามสมาชิกการประชุม จ.ศ.๑๒๔๘.

- หอสมุดวชิรญาณ เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๘/๑๐๗ บันทึกการประชุมเรื่องภาชีอากรลาฯ จ.ศ. ๑๒๓๖.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๘/๑๕๗ เรื่องบันทึกการประชุมหัวข้อการประชุมหลายเรื่อง.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๘/๑๕๘ เรื่องบัญชีรายนามผู้เข้าประชุม.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๑๐/๑๕๘ เรื่องบันทึกการประชุมปรึกษาเรื่องการศึกษา.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๑๓/๑๕๘ เรื่องพระยาราชสุภาวดีกราบทูลเรื่อง คัดการเรื่องเล็กทาส และอากรบ่อนเบี้ย.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๑๔/๑๕๘ เรื่องประกาศ เรื่องไม่ให้สมาชิกเคาซิลพลอย เชื้อถั่ว และเห็นตามในถ้อยคำว่าเขามีของดี เขามีเครื่องราง.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๑๕๓/๖ เรื่องประกาศตั้ง เคาซิล (หมายเหตุ).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๑๕๔/๑ เรื่องกฎข้อกติกาในการประชุมทำกฎหมาย.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๑๕๔/๕ เรื่อง เคาซิลตอบทูลเรื่องยอมรับพระยาราชสุภาวดีเป็นสมาชิกในสภาเคาซิลได้.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๑๕๔/๑๑ เรื่องส่งพระราชบัญญัติปริรีเคาน์ซิลให้สมเด็จพระยาและขอให้ท่านยอมรับเป็นปริรีเคาน์ซิลด้วย.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๒๔๔/๒ เรื่องระเบียบราชการประเทศฝรั่งเศส พระยาภาษกรวงษ์แปล จ.ศ. ๑๒๓๑ เล่ม ๒ ว่าด้วยกอนชติตุตติอน.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๒๔๗/๑ เรื่องว่าด้วยธรรมเนียมการสืบราชสมบัติในกรุงสยาม.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ มัดที่ ๒๔๘/๓ เรื่องหนังสือพิมพ์สิ่งโคปรว่าด้วยการปกครองและขนบธรรมเนียมของสยาม.
- ____. ครุโณวาท เล่ม ๑ นำเบอร์ ๘ วันอังคาร เดือน ๔ ขึ้น ๑๓ ค่ำ ปิจจ ฉศก จุลศักราช ๑๒๓๖ พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพพันตำรวจเอกหม่อมเจ้ามนูญศิริ เกษมสันต์ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๑๒.
- ____. ครุโณวาท เล่ม ๑ นำเบอร์ ๘ วันอังคาร เดือน ๔ แรม ๕ ค่ำ ปิจจ ฉศก ๑๒๓๖ เรื่องถามด้วยเรื่อง ปริรีเคาน์ซิล.
- ____. ครุโณวาท เล่ม ๑ นำเบอร์ ๑๗๗ วันอังคาร เดือน ๑๑ แรม ๕ ค่ำ ปิจจ ฉศก ๑๒๓๖ เรื่องหนังสือครุโณวาท.

หอสมุดวชิรญาณ ตรุโฆวาท เล่ม ๑ นำเบอร์ ๒๑๑ วันอังคาร เดือน ๑๒ ขึ้น ๔ ค่ำ ปิจอ ฉศก ๑๒๓๖
แผ่นที่ ๒๐ เรื่องว่านายจิตรกับนายใจสนทนากัน.

____. ตรุโฆวาท เล่ม ๑ นำเบอร์ ๒๔๓ วันอังคาร เดือน ๑๒ แรม ๑๕ ค่ำ ปิจอ ฉศก แผ่นที่ ๒๓
เรื่องว่าด้วยนายวิศกับนายบุศสนทนากัน.

____. ตรุโฆวาท เล่ม ๑ นำเบอร์ ๒๖๔ วันอังคาร เดือน ๑ ขึ้น ๑๔ ค่ำ ปิจอ ฉศก ๑๒๓๖
เรื่องนายจิตรกับนายใจสนทนากันก่อน ๒ ตอนที่ ๒๑๕.

____. ตรุโฆวาท เล่ม ๑ นำเบอร์ ๒๖๔ วันอังคาร เดือน ๑ ขึ้น ๑๔ ค่ำ ปิจอ ฉศก ๑๒๓๖
เรื่องความสามัคคี.

____. ตรุโฆวาท เล่ม ๑ นำเบอร์ ๓๒๐ วันอังคาร เดือน ๑ แรม ๑๒ ค่ำ ปิจอ ฉศก ๑๒๓๖
แผ่นที่ ๓๑ เรื่องโปรดแคล แมกซิม ซึ่งนายอาสาบาสเตอร์แปลมาจากหนังสือพิมพ์ของหมอสมิธ.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสารรัชกาลที่ ๕ บ ๑.๔/๑ เรื่องพระราชดำรัสและคำถวายพระพรในคราว
เฉลิมพระชนมพรรษา รัชกาลที่ ๕ จ.ศ.๑๒๓๖-ร.ศ. ๑๑๒.

____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ บ ๒/๑๖ เรื่องเจ้านายและข้าราชการกราบบังคมทูลความเห็น
จัดการเปลี่ยนแปลงการระเบียบราชการแผ่นดิน.

____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ บ ๔/๑๖ เรื่องพระราชดำรัสตอบความเห็นของผู้จะให้เปลี่ยนแปลง
การปกครอง จ.ศ.๑๒๔๗.

____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ รล ๑/๒ เรื่องอดีตออฟฟิศ หรือ ออฟฟิศไปเรตสิเกรตารี.

____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ รล ๑/๔ เรื่องประชุมเสนาบดีสภา.

____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ รล ๓/๑ เรื่องพระบรมราโชวาทพระราชทานพระองค์เจ้าภุชฐานวงศ์.

____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ รล ๓/๓ เรื่องพระบรมราโชวาทพระราชทานพระยาศรีสิงหนาท
ข้าหลวงออกไปราชการสายโทรเลขเมืองโขงเมืองพระตะบอง และอื่น ๆ.

____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ รล ๓/๖ เรื่องสร้างป้อมและพระราชดำรัสเรื่องแก้ไขการปกครอง
๒๔-๒๕ เมษายน ๑๑๒.

____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ รล ๓/๑๑ เรื่องพระราชหัตถเลขาถึงพระองค์เจ้าวัฒนานวงศ์
พระองค์เจ้ากิติยากรวรลักษณ พระองค์เจ้ารพีพัฒนศักดิ์ พระองค์เจ้าประวิตรวิมลโนดม และ
พระองค์เจ้าจิระประวีตวรเดช รวม ๕ ฉบับ.

____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ รล ๔/๕ เรื่องประกาศตั้งตำแหน่งเสนาบดี.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เอกสารรัชกาลที่ ๕ รล ๖/๔ เรื่องประชุมเสนาบดีสภา.

- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ อ ๒/๘ เรื่องราชกฤษฎีกาที่ ๑ ว่าด้วยราชประเพณีกรุงสยาม .
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ อ ๒/๔ เรื่องพระราชกฤษฎีกา ฉบับ ๓ ว่าด้วยรัฐมนตรีสภา.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ อ ๒/๑๐ เรื่องพระราชกฤษฎีกา เรื่ององคมนตรีสภาที่ปรึกษา
ราชการในพระองค์.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ ๕ อ ๒/๑๒ เรื่องวิธีและกระบวนการข่มขู่ปรึกษา.

๒. เอกสารชั้นต้นที่ตีพิมพ์แล้ว

- จดหมายเหตุปลายรัชกาลที่ ๔ และต้นรัชกาลที่ ๕. พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพรณการ, ๒๔๗๘.
- จดหมายเหตุเสด็จประพาสเกาะชวาในรัชกาลที่ ๕ ทั้ง ๓ ครั้ง. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๕.
- จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. ประชุมโคลงสุภาสิตและพระบรมราชาธิบาย
เรื่อง สามมัคคี. พระนคร : กรมศิลปากร, ๒๔๘๓.
- ประชุมพระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงบริหารราชการแผ่นดิน
ระหว่างพุทธศักราช ๒๔๒๔-๒๔๕๓. พระนคร : คณะกรรมการจัดพิมพ์ เอกสารทาง
ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและโบราณคดี สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๐๗. รวม ๔ เล่ม.
- พระราชวิจารณ์เรื่องพระราชพงศาวดารกับเรื่องพระราชประเพณีการตั้งพระมหากษัตริย์. กรุงเทพฯ:
กรมศิลปากร, ๒๕๑๖.
- พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อเสด็จประพาสหัวเมืองตะวันออก
ในปัะเมียบ พ.ศ.๒๔๒๕ กับ ปัะเมียบ พ.ศ.๒๔๒๖ และ ปิวอก พ.ศ.๒๔๒๗. พระนคร :
โสภณพรณการ, ๒๔๗๐.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช และ ชัดติยา กรรณสูตร (รวบรวม). เอกสารการเมืองการปกครองไทย.
โครงการตำรา สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๑๘.
- ณรงค์วิชัย, พระ. จดหมายเหตุ ร.ศ.๑๑๒.รวบรวมโดยกรมศิลปากร. พระนคร : โรงพิมพ์
ไทยเชชม, ๒๔๘๓.
- ปรีดีเทพพงษ์ เทวกุล, ม.ล. พระราชประวัติสมเด็จพระศรีสวรินทราบรมราชเทวี พระพันวัสสา
อัยยิกาเจ้า และจดหมายเหตุรายวันของสมเด็จพระบรมราชปิตุลาธิบดี เจ้าฟ้าวัชรวิชิต.
พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๔๘๘.

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๑๗ ถึง พ.ศ.๒๔๕๓).

พระนคร : กรมศิลปากร, ๒๕๑๐.

พระราชหัตถเลขา เรื่องเสด็จประพาสแหลมมลายู เมื่อ ร.ศ.๑๐๘, ๑๐๙, ๑๑๙, ๑๒๐ รวม ๔

คราว. พระนคร : โรงพิมพ์ไท, ๒๔๖๔.

พิทยลาภพฤฒิธาดา, กรมขุน. สำเนารายงานพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรฤทธิ

เสด็จประพาสอเมริกา พ.ศ.๒๔๒๗ โดยพระองค์เจ้าโสณบัณฑิต. พระนคร : โรงพิมพ์
โสภณพรณการ, ๒๔๖๙.

ภาสวงศ์, เจ้าพระยา. คำกลอน. พระนคร : โรงพิมพ์พิพรรณนากร, ๒๔๖๕.

รัตนบัญญัติ (เปล่ง), หลวง. "พระราชบัญญัติเคาน์ซิลออฟพลิตคือที่ปรึกษาราชการแผ่นดินรวม
๑๕ ชื่อ จุลศักราช ๑๒๓๖". ในกฎหมายไทยคือ พระราชบัญญัติประกาศ ซึ่งตั้งในรัชกาล
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงคุณธรรมอันประเสริฐ เล่ม ๑. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์วิชาการบ้านหม้อ, ร.ศ.๑๑๒ (พ.ศ.๒๔๓๗).

"ประกาศในการกรมพระราชวังบวรสถานมงคลทิวงคต ลงวันศุกร์ เดือนเก้า แรม ๑๐ ค่ำ ปีระกา
สัปตศก ศักราช ๑๒๔๗." ในกฎหมายไทยคือ พระราชบัญญัติและประกาศซึ่งตั้งขึ้นไว้ในรัชกาล
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงคุณธรรมอันประเสริฐ, เล่ม ๒. พระนคร:
โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, ๒๔๖๘.

ราชกิจจานุเบกษา กรุงเทพมหานคร ฉบับพิเศษ ออกเมื่อกรุงเทพมหานครมีอายุครบ ๑๐๐ ปี
(ร.ศ.๑๐๐ จ.ศ.๑๒๓๔ พ.ศ.๒๔๒๔). จัดทำโดยกรมหลวงพรหมวรานุรักษ์, พระนคร :

มิตรนราการพิมพ์, ๒๕๑๓.

วชิรญาณ, หอพระสมุด. ปัญหาขัดข้อง. โปรดฯให้ผูกเมื่อในรัชกาลที่ ๕. พระนคร : โรงพิมพ์
โสภณพิพรรณนากร, ๒๔๖๓.

วชิรญาณวโรรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา. ประมวลพระนิพนธ์ พระนิพนธ์
รวมเรื่อง. พระนคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๑๔.

ศิลปากร, กรม. สมโภชพระนครครบร้อยปี. พระนคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองรัตน์, ๒๕๐๒.

_____. หมายรับสั่งและใบบอกในรัชกาลที่ ๕. พระนคร : โรงพิมพ์ประจักษ์วิทยา, ๒๕๑๐.

เอกสารชั้นรอง

๑. หนังสือและบทความ

ขจร สุขพานิช. "ฐานันดรไพร่" ในหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ ศาสตราจารย์ ขจร สุขพานิช. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีอนันต์, ๒๕๒๑.

_____ . บันทึกเกี่ยวกับ "ตรุโณวาท" หนังสือพิมพ์ฉบับแรกของคนไทย พ.ศ.๒๔๑๗-๒๔๑๘.

พระนคร : โรงพิมพ์แพร่การช่าง, ๒๕๑๒.

ศีกฤทธิ ปราโมช, ร.ร.ว. โครงการกระดูกในตู้. พระนคร : โรงพิมพ์ชัยฤทธิ, ๒๕๑๔.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. วิวัฒนาการทุนนิยมไทย. กรุงเทพฯ: สารศึกษาการพิมพ์, ๒๕๒๓.

ณัฐวดี สุทธิสงคราม. พระประวัติและงานสำคัญของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาลา

กรมพระยาบำราบปรปักษ์. พระนคร : ศุภสภา, ๒๕๑๘.

_____ . ๒๕ เจ้าพระยา (ฉบับพิสดาร). พระนคร : สำนักงานศรีธรรม, ๒๕๐๙.

_____ . สมเด็จพระนางเรือล่ม. พระนคร : สำนักพิมพ์ดวงศึกษา, ๒๕๑๕.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. ประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ ในพระราชพงศาวดารอยุธยา. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๒๓.

_____ . วัฒนธรรม กระฎุมพี กับวรรณกรรมต้นรัตนโกสินทร์. เอกสารวิชาการ หมายเลข ๒๐

กรุงเทพฯ: สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.

_____ . สุนทรภู่ทากวี กระฎุมพี. เอกสารประกอบการสัมมนา ประวัติศาสตร์สังคมสมัยต้น

กรุงเทพฯ ชมรมประวัติศาสตร์ศึกษา สโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ๑๔-๑๙

มกราคม ๒๕๒๔.

วัลย์วิภา บุรุษรัตนพันธ์, ม.ล. และวิมลพรรณ ปิตธวัชชัย. บทบาทของสมเด็จพระยาเทวะวงศ์

วโรปการ กับการปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในรัชกาลที่ ๕.

สิริลักษณ์ ศักดิ์เกรียงไกร. ต้นกำเนิดชนชั้นนายทุนในประเทศไทย (พ.ศ.๒๓๙๘-๒๔๕๓).

กรุงเทพฯ : บางกอกการพิมพ์, ๒๕๒๓.

สุรศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา. ประวัติการของจอมพลเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี. เล่ม ๑-๔. กรุงเทพฯ:

องค์การค้าคุรุสภา, ๒๕๑๕.

สืบแสง พรหมบุญ. "คติพระปรีชาภการ คติตัวอย่างที่^๑โง่ดั่ง สมัยรัชกาลที่ ๕." ใน
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๓ ตุลาคม, หน้า ๑๓-๒๖.
 อติน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. สังคมไทยสมัยต้นรัตนโกสินทร์ พ.ศ.๒๓๒๕-๒๔๑๖. แปลโดย ม.ร.ว.
 ประกายทอง สิริสุข และพรณี สรวงบุญมี. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์พัฒนา, ๒๕๑๘.

๒. วิทยานิพนธ์

ชลธิชา บุนนาค. "การเสื่อมอำนาจทางการเมืองของขุนนางในสมัยรัชกาลที่ ๕ (พ.ศ.๒๔๑๖-๒๔๓๕)
 ศึกษากรณีขุนนางตระกูลบุนนาค." วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
 ประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๗.

นฤมล ธีรวัฒน์, "พระราชดำริทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, .
 วิทยานิพนธ์ ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

วารุณี โอสถากรมย์, "การศึกษาในสังคมไทย พ.ศ.๒๔๑๑-๒๔๓๕" วิทยานิพนธ์ ปริญญาอักษรศาสตร
 มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

สายชล วรรณรัตน์, "พุทธศาสนา กับแนวความคิดทางการเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธ
 ยอดฟ้าจุฬาโลก," วิทยานิพนธ์ ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

อัญชลี สุสาธิต, "ความเปลี่ยนแปลงของระบบไพร่ และผลกระทบต่อสังคมไทยในรัชสมัยพระบาท
 สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, "วิทยานิพนธ์ ปริญญาอักษรศาสตร มหาบัณฑิต
 ภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓.

เอกสารต่างประเทศ

Adams, David B. Monarchy and Political Change in Thailand under
 Chulalongkorn (1868-1885) Chicago, Illinois, University of
 Chicago, 1977.

Battye, Noel Alfred. The Military and Society in Siam, 1868-1910:
 Politics and Military Reform during the Reign of King Chulalongkorn.
 Ithaca, New York, Cornell University, 1974.

Ingram, James c. Economic Change in Thailand 1850-1970 Standford
University Press, 1971.

Wyatt, David K. The Politics of Reform in Thailand : Education in the Reign
of King Chulalongkorn. New Havern: YaleUniversity Press,1969.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสุภาสินี ขมะสุนทร เกิดเมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ.๒๕๐๒ ที่ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษา วิชาปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ และเข้าศึกษาต่อที่บัณฑิตวิทยาลัยในปีเดียวกัน ปัจจุบันรับราชการสังกัดงานพิธีการทูต กองวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย